

Rolnummer 1708
Arrest nr. 54/2000 van 17 mei 2000

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 531 (zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij artikel 12 van de wet van 6 april 1992), 610 en 1088 van het Gerechtelijk Wetboek en betreffende artikel 14, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters G. De Baets en M. Melchior, en de rechters H. Boel, L. François, R. Henneuse, M. Bossuyt en E. De Groot, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter G. De Baets,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest nr. 80.682 van 7 juni 1999 in zake G. Wijnen tegen de arrondissementskamer van gerechtsdeurwaarders te Mechelen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 22 juni 1999, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Worden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet geschonden door artikel 531 zoals geformuleerd vóór de wijziging ervan bij artikel 12 van de wet van 6 april 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot het statuut van de gerechtsdeurwaarders, artikel 610 van het Gerechtelijk Wetboek samengelezen met artikel 1088 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 14, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, in zoverre voormelde artikelen geïnterpreteerd worden in de zin dat ze de gerechtsdeurwaarder aan wie de raad van de arrondissementskamer een in artikel 531 van het Gerechtelijk Wetboek voorziene tuchtstraf oplegt, niet toestaan tegen die tuchtbeslissing een vernietigingsberoep in te stellen bij de Raad van State ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeshil*

De verzoeker voor de Raad van State, die gerechtsdeurwaarder is, werd in 1986 verzocht een proces-verbaal van vaststelling op te maken in het kader van een echtscheidingsprocedure. Hij werd ervan verdacht daarbij valsheid in geschrifte te hebben gepleegd, maar werd buiten vervolging gesteld.

In 1990 heeft de procureur des Konings het strafdossier overgezonden aan de raad van de arrondissementskamer van gerechtsdeurwaarders te Mechelen, teneinde de zaak tuchtrechtelijk te behandelen.

In 1990 legde die raad aan de verzoeker voor de Raad van State een tuchtstraf op van niet-toelating tot de raad van de kamer gedurende drie jaar. Tegen die beslissing werd een beroep tot vernietiging ingesteld bij de Raad van State, die zich in een arrest van 7 juni 1999 onbevoegd heeft verklaard en het Hof de voormelde prejudiciële vraag heeft gesteld.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 22 juni 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 1 september 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 10 september 1999.

Memories zijn ingediend door :

- de arrondissementskamer van gerechtsdeurwaarders te Mechelen, Keizerstraat 62, 2800 Mechelen, bij op 12 oktober 1999 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 15 oktober 1999 ter post aangetekende brief;
- G. Wijnen, wonende te 2800 Mechelen, Louizalaan 27, bij op 18 oktober 1999 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 29 oktober 1999 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de arrondissementskamer van gerechtsdeurwaarders te Mechelen, bij op 22 november 1999 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 26 november 1999 ter post aangetekende brief;
- G. Wijnen, bij op 30 november 1999 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 30 november 1999 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 22 juni 2000.

Bij beschikking van 5 april 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 3 mei 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 7 april 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 3 mei 2000 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. B. Maes *loco* Mr. R. Bützler, advocaten bij het Hof van Cassatie, voor de arrondissementskamer van gerechtsdeurwaarders te Mechelen;
 - . Mr. F. Vandendriessche, advocaat bij de balie te Brussel, voor G. Wijnen;
 - . Mr. S. Stoop, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. T. Delahaye, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers M. Bossuyt en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de verzoekende partij voor de Raad van State

A.1.1. Sedert de indiening van het beroep bij de Raad van State werd de tuchtregeling van de gerechtsdeurwaarders gewijzigd bij de wet van 6 april 1992. Daarbij werden de artikelen 531*bis* tot en met 531*quinquies* ingevoerd in het Gerechtelijk Wetboek, waarin, naast de annulatiebevoegdheid van het Hof van Cassatie op grond van de artikelen 610 en 1088 van het Gerechtelijk Wetboek, werd voorzien in een beroepsprocedure tegen de tuchtbeslissingen van de arrondissementskamers bij de raden van beroep voor gerechtsdeurwaarders. Die wetswijziging kwam te laat om op verzoekers procedure toepassing te vinden, maar toont wel aan dat de wetgever het probleem van de gebrekkige rechtsbescherming heeft onderkend.

In een arrest van 26 april 1994 heeft het Hof geoordeeld dat de interpretatie van de Raad van State van de artikelen 610 en 1088 van het Gerechtelijk Wetboek, doordat deze de in artikel 610 bedoelde personen, *in casu* de griffiers, berooft van een rechtsbescherming die aan andere ambtenaren wel toekomt, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt.

In het licht van die wetgevende en jurisprudentiële evolutie heeft de verzoeker de Raad van State verzocht terug te komen van zijn vroegere rechtspraak, waarbij de Raad van State zich onbevoegd achtte. In het arrest waarbij de prejudiciële vraag wordt gesteld, stelt de Raad van State vast dat enkel de wetgever de terzake bevoegde rechter kan aanwijzen en verklaart hij zich onbevoegd.

A.1.2. In die interpretatie wordt aan een bepaalde categorie van ambtenaren, namelijk de gerechtsdeurwaarders die het voorwerp uitmaken van een tuchtrechtelijke sanctie, een jurisdictionele waarborg ontzegd waarover andere ambtenaren of personen aan wie een vergelijkbare tuchtsanctie wordt opgelegd, wel beschikken.

Zelfs indien de gerechtsdeurwaarder ook beoefenaar is van een vrij beroep, is hij in de eerste plaats een ambtenaar, zoals blijkt uit zijn statuut geregeld in het Gerechtelijk Wetboek. Dit geldt zeker voor wat betreft de tuchtsancties die op grond van artikel 531 van het Gerechtelijk Wetboek kunnen worden opgelegd, aangezien de arrondissementskamers van gerechtsdeurwaarders hierbij niet optreden als rechter, maar als administratieve overheid.

A.1.3. Voor de onderscheiden behandeling van de gerechtsdeurwaarders inzake rechtsbescherming bestaat geen redelijke verantwoording vanuit de specifieke aard van de betrokken functie, die een medewerking aan de rechterlijke macht impliceert.

In het eerder vermelde arrest heeft het Hof gesteld dat die betrokkenheid bij de rechterlijke macht geen verantwoording kan bieden voor de ontstentenis van een vernietigingsberoep tegen tuchtsancties die aan ambtenaren worden opgelegd.

Aan de aldus vastgestelde schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet kan worden verholpen door een grondwetsconforme interpretatie van de artikelen 531, 610, 1088 van het Gerechtelijk Wetboek en van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, waarbij zou worden vastgesteld dat de procedure op basis van het Gerechtelijk Wetboek, de bevoegdheid van de Raad van State niet aantast.

Standpunt van de Ministerraad

A.2.1. In hoofdorde meent de Ministerraad dat de prejudiciële vraag rechtens grondslag mist doordat niet nader wordt gepreciseerd met welke andere personen de gerechtsdeurwaarders moeten worden vergeleken om na te gaan of er van een schending sprake is.

In de veronderstelling dat het Hof meent dat een vergelijking met andere categorieën mogelijk is, oordeelt de Ministerraad dat de gerechtsdeurwaarder essentieel de beoefenaar van een vrij beroep is. De vergelijking met ambtenaren en met het statuut van griffier gaat niet op. De beoefenaars van andere vrije beroepen kunnen of konden evenmin als een gerechtsdeurwaarder een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State instellen tegen beslissingen van tuchtrechtelijke overheden.

A.2.2. Wat de inhoud van de verleende rechtsbescherming betreft, wijst de Ministerraad erop dat een algemeen rechtsbeginsel van de dubbele aanleg niet bestaat. Wanneer de wetgever in dat rechtsmiddel voorziet mag hij geen discriminerende ontvankelijkheidsvereisten stellen, wat evenwel onder de gelding van (oud) artikel 531 van het Gerechtelijk Wetboek niet het geval is.

De raad van de arrondissementskamer sprak onder de gelding van het vroegere artikel 531 van het Gerechtelijk Wetboek slechts lichte tuchtsancties uit, wat verklaart waarom niet in een beroepsprocedure was voorzien. Tegen de zwaardere tuchtstraffen, die behoren tot de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg ten verzoeken van de procureur des Konings, stond en staat wel de mogelijkheid van hoger beroep open.

A.2.3. Door de wet van 6 april 1992 werd beroep mogelijk gemaakt bij een raad van beroep voor gerechtsdeurwaarders, doch werd niets gewijzigd aan de bevoegdheid van de Raad van State, die vóór en na de wetswijziging terzake onbevoegd was en blijft.

De Ministerraad besluit dat de verzoeker voor de Raad van State niet staande kan houden te worden gediscrimineerd door de nieuwe regeling, nu het inherent is aan elke nieuwe regeling dat een onderscheid wordt gemaakt tussen personen die betrokken zijn bij de rechtstoestanden die onder het toepassingsgebied van de vroegere regeling vielen, en personen die betrokken zijn bij de rechtstoestanden die onder het toepassingsgebied van de nieuwe regeling vallen. Een dergelijk onderscheid maakt geen schending uit van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Standpunt van de arrondissementskamer van gerechtsdeurwaarders te Mechelen

A.3.1. De arrondissementskamer van gerechtsdeurwaarders beschrijft uitvoerig het verloop van de tegen de verzoeker voor de Raad van State ingestelde tuchtprocedure.

Wat het onderscheid in behandeling betreft dat in de vraag aan de orde is, meent de tussenkomen partij dat niet wordt gepreciseerd met welke andere categorie van rechtsonderhorigen de gerechtsdeurwaarders worden vergeleken of pertinent kunnen worden vergeleken.

A.3.2. De gerechtsdeurwaarders zijn beoefenaars van een vrij beroep, met inachtneming van de aan dat beroep eigen plichtenleer onder toezicht van een eigen tuchtorgaan, de raad van de arrondissementskamer. Dit verklaart waarom de wetgever uitsluitend aan dat orgaan de bevoegdheid heeft toegekend om lichte straffen uit te spreken.

Niets wijst erop dat dit intern tuchtorgaan een administratieve overheid zou zijn, noch dat de wetgever ooit de bedoeling zou hebben gehad de gerechtsdeurwaarders een recht van beroep bij de Raad van State toe te kennen.

Het feit dat de verzoeker voor de Raad van State destijds niet de mogelijkheid had om tegen zijn veroordeling beroep aan te tekenen werd verholpen door de wet van 6 april 1992. De vraag of door voormelde onmogelijkheid de Grondwet werd geschonden werd niet aan het Hof voorgelegd.

A.3.3. Wat de voorhanden zijnde rechtsbescherming betreft, wijst de arrondissementskamer erop dat er geen discriminatie kan zijn door de afwezigheid van een vernietigingsberoep bij de Raad van State, nu dit in dezelfde mate geldt voor de andere beoefenaars van vrije beroepen.

De leer van het arrest van het Hof van 26 april 1994 kan niet worden doorgetrokken in deze zaak, nu gerechtsdeurwaarders, hoewel ze tevens ministeriële ambtenaren zijn, in hoofdzaak een vrij beroep uitoefenen en daarom niet vergelijkbaar zijn met griffiers of andere ambtenaren die aanspraak kunnen maken op rechtsbescherming door de Raad van State.

Tenslotte wordt erop gewezen dat gerechtsdeurwaarders wat hun tuchtstatuut betreft aanleunen bij de notarissen, voor wie een vergelijkbare regeling geldt.

- B -

B.1. De door de Raad van State gestelde prejudiciële vraag luidt :

« Worden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet geschonden door artikel 531 zoals geformuleerd vóór de wijziging ervan bij artikel 12 van de wet van 6 april 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot het statuut van de gerechtsdeurwaarders, artikel 610 van het Gerechtelijk Wetboek samengelezen met artikel 1088 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 14, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, in zoverre voormelde artikelen geïnterpreteerd worden in de zin dat ze de gerechtsdeurwaarder aan wie de raad van de arrondissementskamer een in artikel 531 van het Gerechtelijk Wetboek voorziene tuchtstraf oplegt, niet toestaan tegen die tuchtbeslissing een vernietigingsberoep in te stellen bij de Raad van State ? »

B.2. De gerechtsdeurwaarder is, enerzijds, ministerieel ambtenaar, en als dusdanig zowel hulporgaan van de uitvoerende als van de rechterlijke macht, en, anderzijds, tevens beoefenaar van een vrij beroep.

De aan het Hof toevertrouwde toetsing van wettelijke normen aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vereist dat de categorie van personen ten aanzien van wie een mogelijke discriminatie wordt aangevoerd, het voorwerp uitmaakt van een pertinente vergelijking met een andere categorie.

Nu noch in de prejudiciële vraag, noch in de motivering van het verwijzingsarrest wordt aangegeven met welke categorie van personen de gerechtsdeurwaarders op tuchtrechtelijk gebied worden vergeleken, kan het Hof niet onderzoeken of de artikelen 10 en 11 van de Grondwet zijn geschonden.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag dient niet te worden beantwoord.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 17 mei 2000.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

G. De Baets